

**OCAK 2013 TARİH BASKILI
PARA POLİTİKASI
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

1- Ünite 1, Sayfa 2, ünite ismi aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

Bankacılık Sisteminin Faaliyetleri ve Kaydi Para

2- Ünite 1, Sayfa 5, son paragrafta bulunan formül aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

$$MB = C + R$$

3- Ünite 1, Sayfa 9, ilk paragrafın içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

Merkez bankası, bankalardan aldığı zorunlu karşılıklar için belirli bir faiz ödeyebileceği gibi, herhangi bir ödeme yapmayabilmektedir.

4- Ünite 1, sayfa 16, "Kendimizi Sınayalım" 2. sorunun "e" şıkkı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisi bir banka bilançosunun pasifinde yer almaz?

- a. Özkaynaklar
- b. Mevduatlar
- c. Serbest rezervler
- d. Reeskont kredileri
- e. Bankanın ihraç ettiği tahviller

5- Ünite 1, Sayfa 16, Kendimizi Sınayalım, üçüncü sorunun içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

3. Aşağıdakilerden hangisinde parasal tabanın kaynağına göre tanımı doğru olarak verilmiştir?

- a. NIV + NDV
- b. MB + NDV
- c. MB + NIV
- d. C + R
- e. NDV + C

6- Ünite 2, Sayfa 22, "Dar Tanımlı Para Arzı (M1)" başlıklı konunun üçüncü paragrafın son cümlesi çıkarılmıştır.

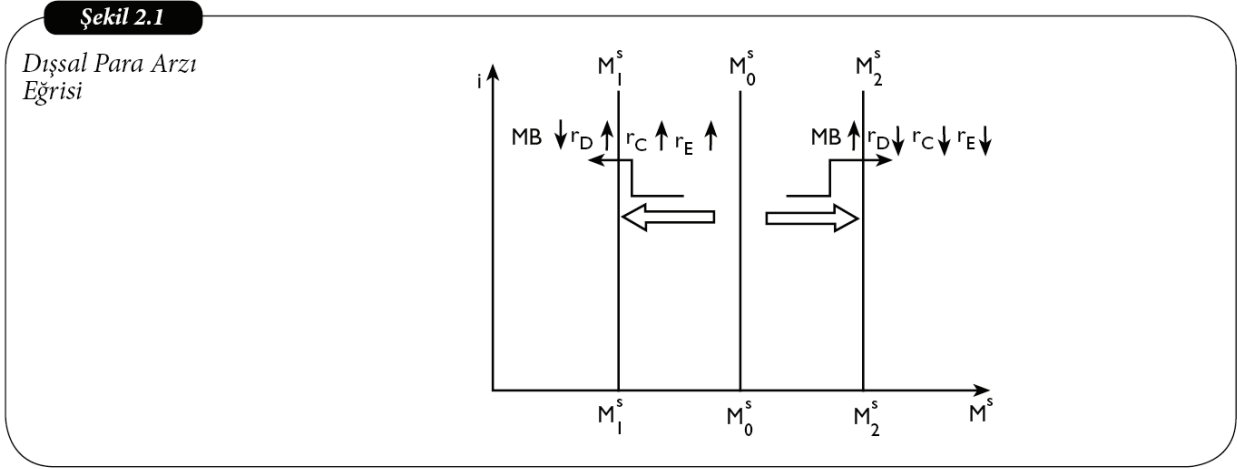
7- Ünite 2, Sayfa 27, son paragrafın içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

Merkez bankası, açık piyasa işlemleri yoluyla para tabanını istediği oranda kontrol edebilir. Ancak reeskont kredileri tamamen kontrolü altında değildir. Çünkü bankaların merkez bankalarından borçlanmalarını belirleyen tek faktör reeskont oranı değildir. Örneğin, reeskont oranı çok düşük olsa bile, bankalar merkez bankasından borçlanmak istemeyebilirler. Bu durumda merkez bankası para tabanını istediği gibi kontrol edemeyebilir.

8- Ünite 2, Sayfa 32, on beşinci formül aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

$$M = m \times MB$$

9- Ünite 2, Sayfa 34, Şekil 2.1 aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

10- Ünite 2, Sayfa 37, M_{s0}, M_{s1}, M_{s2} formüller aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

$$M_0^s, M_1^s, M_2^s$$

11- Kitap genelinde "Bakanlar Kurulu" ifadesi "Cumhurbaşkanlığı" olarak güncellenmiştir.

12- Kitap genelinde "Özel Finans Kurumları" ifadesi "Katılım Bankaları" olarak güncellenmiştir.

13- Kitap genelinde "Başbakan" ifadesi "Cumhurbaşkanı" olarak güncellenmiştir.

14- Ünite 4, Sayfa 84, ilk paragraf aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

... Artık merkez bankası nihai hedefi gerçekleştirmek için ara hedef olarak para arzının artış hızının %3 düzeyinde gerçekleşmesini sağlamaya çalışacaktır. ...

15- Ünite 4, Sayfa 98, Sıra Sizde 2'nin altına metin eklenmiştir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 2010 yılının sonlarından itibaren finansal istikrarı destekleyici bir amaç olarak benimseyerek dış finansal şoklara karşı ekonominin dayanıklılığını artırmak amacıyla yeni araçlar kullanmaya başladığından bahsetmiştik.

Yukarıda değinildiği gibi, zorunlu karşılık oranları kısa vade için daha yüksek olacak şekilde vadelere göre farklılaştırılmış, yükümlülük vadelerinin uzatılması teşvik edilmiştir. Yine, sermaye hareketlerindeki aşırı oynaklığın makroekonomik ve finansal istikrar üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlamak, TCMB brüt döviz rezervlerini güçlendirmek ve bankalara likidite yönetimlerinde daha fazla esneklik sağlamak amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın zorunlu karşılıklar kapsamında geliştirdiği araçlardan biri Rezerv Opsiyonu Mekanizması (ROM)dır. Bunlara ilave olarak, kaldıraça dayalı zorunlu karşılık uygulamasıyla, kaldıraçını aşırı düzeylere çıkaran bankalara ilave zorunlu karşılık oranı getirilerek, yüksek kaldıraçla çalışmaktan kaynaklanabilecek risklerin önlenmesi amaçlanmıştır.

ROM uygulaması başlamadan önce, zorunlu karşılıklar esas olarak, Türk lirası (TL) yükümlülükler için Türk Lirası olarak, yabancı para (YP) yükümlülükler için ise yabancı para olarak TCMB'deki hesaplarda tesis edilmekte idi. ROM uygulamasıyla Türk Lirası yükümlülükler için tutulması gereken zorunlu karşılıkların bu gün için en fazla %40'ı yabancı para cinsinden, en fazla %30'u standart altın cinsinden ve en fazla %5'i kaynağı yurtiçi yerleşiklerden toplanan işlenmiş veya hurda altın olan standart altın cinsinden olmak üzere rezerv opsiyon katsayıları da dikkate alınarak hesaplanan tutar, TCMB'de tesis edilebilmektedir.

Rezerv Opsiyonu Mekanizması (ROM), bankaların TL olarak yatırmak zorunda oldukları zorunlu karşılıklarının belirli bir yüzdesini YP ve altın cinsinden tesis edebilmelerine imkân tanıyan bir uygulamadır. Bu uygulama, bankalar için bir zorunlu-

luk değil bir seçenektir. Yani bankalar, isterlerse TL zorunlu karşılık tutarını TL olarak, arzu ederlerse de TCMB tarafından kararlaştırılan bölümünü yabancı para veya altın ile yatırabilmektedirler. Yani bu imkânın hangi ölçüde kullanılabileceği rezerv opsiyonu oranı (ROO) ile belirlenmektedir. Bu uygulamayı seçen bankalar yatracakları döviz veya altın tutarını hesaplarken Rezerv Opsiyon Katsayısını (ROK) kullanmaktadır. Birim TL zorunlu karşılık başına tesis edilebilecek YP veya altın karşılığını belirleyen katsayılar rezerv opsiyonu katsayısı (ROK) olarak tanımlanmıştır.

ROM'un oluşturulma süreci, Eylül 2011'de başlamıştır. Rezerv opsiyonu oranının yüzde 10 olarak belirlendiği bu kararın ardından, Ekim ayında rezerv opsiyonu oranı yüzde 20'ye, takip eden ayda da yüzde 40'a yükseltilmiştir. Rezerv opsiyon kullanımında katsayıların farklılaştırılması 2012 Haziran döneminde yüzde 40'lık rezerv opsiyonuna yüzde 5'lik bir dilimin eklenip, bu dilim için ROK'un 1,4 olarak ilan edilmesiyle başlamıştır. Sonrasında, katsayıları sırasıyla 1,7 ve 1,9 olarak belirlenen iki yüzde 5'lik dilim daha ilave edilerek rezerv opsiyonu oranı yüzde 55'e genişletilmiştir. Rezerv opsiyonu oranının yüzde 60'a ulaştığı ve eklenen son yüzde 5'lik dilim için katsayının 2 olarak belirlendiği kararda ise ilk yüzde 40'lık dilimin rezerv opsiyonu katsayısı da 1'den 1,1'e yükseltilmiştir. Eylül ve Ekim aylarında tüm rezerv dilimleri için katsayılar sırasıyla 0,2 ve 0,1 puan artırılmıştır.

TCMB ROM'u makroekonomik ve finansal istikrar amaçları doğrultusunda kullanırken yukarıda inşa sürecinde de bahsedildiği gibi rezerv opsiyon katsayılarında ve oranlarında günümüze değin pek çok değişiklikler yapmıştır. Örneğin 2016 yılı Ekim ayında, altın cinsinden tasarrufların ekonomiye kazandırılması ve rezervlerin artırılması amacıyla, Rezerv Opsiyon İmkânı kapsamında zorunlu karşılığa standart altın kabulü için sağlanan % 30 oranına ilave olarak işlenmiş veya hurda altından dönüştürülen standart altının zorunlu karşılığa kabul edilmesine yönelik olarak ROM kapsamında yüzde 5 oranında yeni bir imkân dilimi oluşturulmuş ve bu dilimin rezerv opsiyonu katsayısı 1 olarak belirlenmiştir.

Son olarak, TCMB 6 Ağustos 2018' deki Zorunlu Karşılıklara İlişkin Basın Duyurusunda Rezerv opsiyonu mekanizması kapsamında döviz imkânı oranı üst sınırını yüzde 45'ten yüzde 40'a düşürmüş ve dilim aralıklarını aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

Mevcut Döviz Tesis İmkânı (%) Dilimleri	Rezerv Opsiyonu Katsayısı	Yeni Döviz Tesis İmkânı (%) Dilimleri	Rezerv Opsiyonu Katsayısı
0-20	1,0	0-20	1,0
20-25	1,4	20-25	1,4
25-30	1,7	25-30	1,7
30-35	2,1	30-35	2,1
35-40	2,5	35-40	2,5
40-45	2,9		

TCMB'nin zorunlu karşılıklar kapsamında geliştirdiği başka bir araç da kaldıraç dayalı zorunlu karşılıklardır.

Finansal sistemde borçluluk düzeylerinin aşırı yüksek olması, son küresel finans krizinin temel nedenlerinden biri olarak görülmüştür. Yüksek borçlulukla çalışmaktan kaynaklanabilecek risklerin ortaya çıkmadan önlenmesi için, borçluluklarını aşırı düzeylere çıkaran bankalara ilave olarak zorunlu karşılık yükümlülüğü getiren "kaldıraç dayalı zorunlu karşılık (KDZK)" uygulaması, TCMB tarafından makro riskleri azaltıcı bir politika aracı olarak 26 Aralık 2012 tarihinde yapılan düzenleme ile aşamalı bir şekilde uygulamaya konulmuştur.

TCMB tarafından yapısal bir para politikası aracı olarak kullanılan kaldıraç oranı, ana sermayenin toplam pasif ve belirli dikkate alınma oranlarıyla bilanço dışı kalemler toplamına bölünmesi suretiyle (Ana Sermaye / [Pasif Toplamı + Bilanço Dışı Kalemler]) hesaplanmaktadır.

Bu uygulamayla, kaldıraç oranına göre uygulanacak zorunlu karşılık politikasına göre ilk aşamada, 2013 yılı son çeyrek ortalama kaldıraç oranı yüzde 3-yüzde 3,5 arasında kalan bankalara 2014 yılından itibaren üç kademede 1- 2 puan aralığında ilave olarak zorunlu karşılık yükümlülüğü getirilmiştir. TCMB tarafından sonraki yıllarda ilave olarak zorunlu karşılık oranı uygulanacak kaldıraç oranı üst limiti, kademeli olarak yüzde 5'e artırılması ve bu düzeyde devam ettirilmesi kararı verilmiştir.

16- Ünite 5, Sayfa 116, "Para Kurulu Sıbtemi ve Dolarizasyon" ilk paragraf içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

Döviz kuru stratejisinin katı şekli olarak karşımıza iki uygulama çıkmaktadır. ...

17- Ünite 6, sayfa 137, "Tablo 6.1 Enflasyon Hedeflemesi Rejiminin Dünyada Yayılışı" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yıllar	Ülkeler	Yıllar	Ülkeler
1989	Yeni Zelanda	2000	İsviçre Güney Afrika Tayland
1990	Şili	2001	Norveç İzlanda Macaristan
1991	Kanada	2002	Filipinler
1992	İsrail	2005	Endonezya Slovakya Peru
1993	İngiltere İsveç Avusturya	2006	Türkiye
1995	Çek Cum. G. Kore	2007	Gana
1999	Brezilya Kolombiya Meksika Polonya	2008	Kosta Rika

18- Ünite 6, Sayfa 147, "Kendimizi Sınayalım" sekizinci sorunun içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

8. Ülkemizde uygulanan açık enflasyon hedeflemesi rejimi altında, faiz kararlarının alınması yetkisine sahip kurum aşağıdakilerden hangisidir?
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
 - Cumhurbaşkanlığı
 - Para Kurulu
 - TBMM Plan ve Bütçe Dairesi
 - Hazine ve Maliye Bakanı

19- Ünite 7, Sayfa 172, "Kendimizi Sınayalım" birinci sorunun içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

1. Aşağıdakilerden hangisi para politikası yapımcılarının doğrudan etkileme gücüne sahip olduğu faizler arasında yer almaktadır?
- Tahvil faiz oranları
 - Taahhüt kredisi faiz oranı
 - Konut kredisi faiz oranı
 - Gecelik faiz oranı
 - Mevduat faiz oranı

20- Ünite 7, Sayfa 172, "Kendimizi Sınayalım" üçüncü sorunun "d" şıkkı aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

- d. Gerçekleşen enflasyonunun hedeflenenin altında ve çıktı düzeyinin hedeflenene eşit olması durumunda

21- Ünite 8, Sayfa 196, "Mevduat Sigortası" başlıklı konunun ilk paragraf son cümlesinin içeriği aşağıdaki şekilde güncellenmiştir.

... Türkiye'de mevduatın ve katılım fonlarının sigortalanması yetki ve görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) aittir ve mevduatların 100 bin liraya kadar olan kısmı sigorta kapsamındadır. ...